

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones De Matrimonio

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XXXIV. Argumentum. Ad tollenda clandestina Matrimonia, duo adhibita sunt remedia à Concilio Tridentino sess. 24. cap. 1. de Matrim. Unum, quod præmittantur Denunciationes à Parocho: Alterum, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94595)

Neminem later, qui legerit Patavinas Historias, quantæ fuerint clades, armorum con-
 28dictus, Villarum direptiones, & homici-
 dia in hoc Territorio Urbis Antenoreæ inter
 Familias Ezzelinorum, ac illorum de Cam-
 posamperiis, Anno, 1212. ob raptam ab Ez-
 zelino Cæciliam nobilissimam, ac dirissimam
 Puellam, filiam quondam Nobilis Manfredi
 de Baone, destinatam Gerardo Camposam-
 perio in Uxorem; quam vi, & præpotentia
 suo Monacho filio suo, Gerardus non
 multo post, ad tantam injuriam vindican-
 dam, eandem Cæciliam è Bassano Patavium
 venienti adortus, violenter oppressit, ac
 integra nocte carnaliter cognovit; quare
 Ezzelinus repudiata (etsi innocente) Uxore,
 cum Camposamperiis bellum iniit, ut tan-
 tum facinus ulcisceretur. Rem narrat per-
 strictis verbis Jacobus Cavacius in *Histor. S. Justina de Padua* libr. 2. pag. 82. & 83. his ver-
 bis: Ezzelini primi filius, nem Ezzelinus Balbus,
 & Nepos, ab inita Religione Ezzelinus Monachus
 appellatus, familiam multis opibus, & affinitari-
 bus provexerunt. Peteres ambo similitates enutrie-
 bant adversus Camposamperios ex Stupro Cæcilia
 Baonia dirissima fæmina, quam Balbus inique præ-
 reptam Gerardo Camposamperio, Nepoti ex Cunissa
 sorore, conjunxerat Ezzelino filio, & Gerardus
 idem injuriam ultus viciaverat. Inde rixa, & oc-
 cisiones multe, donec publica auctoritate, & ami-
 corum opera ab armis temperatum est; licet ex
 animo Ezzelinorum injuria non exciderit. Ideo
 Petrus Tholosanus *Synagm. Jur. Univ.* libr. 38. cap. 8. cum egisset de hoc pessimo crimi-
 ne Raptus num. 14. concludit: Non est hic
 quod referam, quot clades antiquitus, &
 bella orta fuerint ob Raptus mulierum, de
 quibus Herodotus meminit libr. 1. in princ.

Concludenda est hæc Decisio verbis Basilii
 Pontii libr. 7. de *Matrim.* cap. ult. num. 6. dicen-
 tis, hoc Impedimentum Raptus dirimens at-
 tendi in illis solis locis, in quibus Concili-
 um Tridentinum receptum est; in aliis verò
 id servari, quod à Jure Canonico erat sta-
 tutum in cap. fin. de Raptor.

DECISIO XXXIV.

ARGUMENTUM.

Ad tollenda clandestina Matrimonia, duo
 adhibita sunt remedia à Concilio Tri-
 dentino sess. 24. cap. 1. de *Matrim.*
 Unum, quod præmittantur Denun-
 ciationes à Parocho: Alterum, quod
 ad ejus præsentiam, duorumque, aut
 trium testium, Matrimonium celebre-
 tur. De necessitate earundem Den-
 unciationum agitur in Decisione
 præsentis, & docetur, quibus loco,
 & tempore sint faciendæ: ac quando
 obligent sub mortali scientes Impe-
 dimentum, ad illud revelandum?

Ostenditur, à quibus Denunciatio-
 nes possint remitti? Et quibus de
 causis? Tandem conditiones tradun-
 tur, sub quibus Papa dispensat super
 Impedimento, quando omiffæ fue-
 runt Denunciationes.

SUMMARIUM.

1. *Clandestina Matrimonia per Trident. Conc. duobus remediis correctæ.*
2. *Denunciationum Matrimonialium neces- sitas.*
3. *Illas omittentes peccant mortaliter.*
4. *Parochi assistentis Matrimonio sine denun- ciationibus pena.*
5. *Denunciationes omitti possunt impune in quinque casibus.*
6. *Denunciationes quo in loco sint facien- dæ?*
7. *Vagabundi ad Matrimonium non admit- tendi sine licentia suorum Ordinari- rum.*
8. *Denunciationes in Ecclesia Parochiali fa- ciendæ.*
9. *In diebus festivis, non autem ferialibus.*
10. *An in festo devotionis, & ad Predicatio- nem Vespertinam?*
11. *Utrum in tribus festivis diebus non in- terpolatis?*
12. *Denunciationes jam factæ quando repe- tendæ?*
13. *An à Parocho personaliter publicandæ?*
14. *Denunciationes obligant scientes Impe- dimentum, illud revelare sub pena pec- cati mortalis.*
15. *Personæ obligata revelare Impedimenta Matrimonia que sint?*
16. *Impedimentum Matrimonii in quinque casibus non revelandum.*
17. *Denunciationes à quibus dispensandæ, ac remittendæ?*
18. *Apellatio datur à denegata Denunciatio- num dispensatione.*
19. *Causæ quindecim, ob quas remitti pos- sunt Denunciationes.*
20. *Informatio sumenda ab Ordinario ante remissionem Denunciationum.*
21. *Denunciationes ab Ordinario remittun- tur etiam extra suam Diocesim.*
22. *Denunciationes non fuisse factas expri- mendum est Pape pro valida dispensa- tione super Impedimento obtinenda.*
23. *Conditiones, quas Papa ponit in dispen- satione, si fuerint omiffæ Denuncia- tiones.*

Quia ex clandestinis Matrimoniis magna
 resultabat perniciēs Animarum, eò quia
 plurimi

plurimi homines, priore Uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahebant, & cum ea in perpetuo vivebant adulterio; ut tanto facinori Synodus Tridentina remedium adhiberet, duo statuit in sess. 24. in Decret. de Ref. Matrim. cap. 1.

1. Unum, ut tribus festivis diebus, ante celebrationem Matrimonii, fiant per Parochum de eo denunciations publicæ in Missa, ad effectum, ut si quis sciret impedimentum aliquod inter eosdem contrahentes extare, illud revelet. Alterum quod nemo possit contrahere Matrimonium, nisi præfente Parocho, (vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia,) & duobus, vel tribus testibus sub pœna nullitatis; quapropter de iisdem duobus remediis est à nobis agendum; de primo, scilicet de Denunciationibus, in Decisione præfenti; de secundo autem, nempe de Præfentia Parochi, ac Testium in sequenti Decisione. Igitur circa Matrimoniales Denunciations à Tridentino Concilio præscriptas sex sunt videnda.

1. Quanta sit harum Denunciationum necessitas?
2. Quo loco, & tempore sint faciendæ?
3. Quis sit harum Denunciationum effectus?
4. Quis possit dispensare, ne hæ Denunciations fiant?
6. Quibus conditionibus Papa dispense super impedimento Matrimonii ignorato ob non factas Denunciations?

Quo ad Primum. Necessitas Denunciationum Matrimonialium deprehenditur ex præcepto Ecclesiæ de iisdem facto non solum in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. de quo in cap. Cum inhibito. De Clandestina Dispensat. sed etiam in eodem Concilio Tridentino d. sess. 24. de Ref. Matrim. cap. 1. cuius hæc sunt verba: Idcirco Sacri Lateranensis Concilii, sub Innoc. III. celebrati, vestigiis inherendo præcipit, ut in posterum, antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, in Ecclesia, inter Missarum solemnias, publicè denuncietur, inter quos Matrimonium sit contrahendum: quibus Denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur. Et paulo infra: Nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ Denunciations remittantur; quod illius prudentia, & iudicio Sancta Synodus relinquit. Quare attento hoc Ecclesiæ præcepto, Denunciations ipsæ adeo sunt necessariae, ut, quamvis illis omisissis Matrimonium sit validum, tamen easdem omittentes peccent mortaliter, tam contrahentes, quam Parochi eorum Matrimonio assistentes, ut latè probat Sanchez de Matrim. libr. 3. disp. 5. num. 6. Barbosa in Collect. DD. ad d. cap. 1. sess. 24. num. 29. inter quos Reginaldus libr. 31. num. 223. quod confirmat, quia talis omissio est transgressio Ecclesiastici præcepti in re gravissima; ac etiam quia idem Concilium Tri-

dentinum ead. sess. 24. cap. 5. dum ait, negandam esse dispensationem super impedimento Matrimonii ignorato ob omisissas denunciations, inquit: Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temerè contempsit; quæ verba denotant reitatem culpæ mortalis in omittentibus prædictas denunciations. Eminentiss. Cardin. de Lauræa de Imped. Matrim. disp. 22. num. 335. ubi allegat. textum expressum in cap. Si quis dogmata. 25. quest. 2. Basilius Pontius de Matrim. libr. 5. cap. 30. num. 3. subdens, quod ulterius iidem omnes possunt ab Ordinario graviter puniri. Sanchez d. libr. 3. disp. 46. num. 8. Aversa quest. 7. sect. 3. Vers. Deinde, Ventriglia in Praxi Annot. 3. num. 19. Sperellus Decis. 112. num. 49. & alii, quos cumulat Vinc. de Justis de Dispens. Matrim. libr. 2. cap. 19. à num. 34. & seqq. ubi ulterius advertit, quod Parochus assistens Matrimonio non factis denunciationibus incurrit pœnam suspensionis à Divinis per triennium, juxta textum in cap. fin. de Clandest. de spons. quæ tamen pœna non est latæ, sed ferendæ sententiæ. Sanchez d. libr. 3. disp. 48. num. 24. at ubi à Iudice fuerit declaratus suspensus, absolutio est Papæ reservata. Sanchez d. libr. 3. disp. 52. Aversa d. quest. 7. sect. 3. Vers. Pœna verò. Eminent. Cardin. de Lauræa d. disp. 22. num. 466. Et ipse Vinc. de Justis ibid. num. 36.

Adducit tamen quinque casus ex antiquis Theologis collectos Reginaldus d. libr. 31. num. 224. in quibus, ajunt, neque contrahentes, neque Parochum, testesve incurrere culpam, aut pœnam ob omisissas denunciations, videlicet. 1. Si loco denunciationum Sponsalia sint publicè, ac solemniter celebrata. 2. Si contrahentes sint jurisignari. 3. Quando tempus non suppetit, ut in articulo mortis concubinari, ut celebret Matrimonium cum concubina ad ejus famam refarciendam, ac legitimandam problem. 4. Quando grave periculum aut damnum imminet Parocho, si recuset assistere, puta, si reperto defloratore puellæ in fragranti, parentes vocent Parochum sub alio prætextu, & cum minis obligent eum Matrimonio prædicti defloratoris, ac puellæ statim assistere, ut nonnullis ab hinc annis occurrit q. Rev. Francisco Bezio Parocho S. Martini de Atteste hujus Diocesis Patavinæ. 5. Si contrahentes sint Magni Principes, quorum Parentela non nemini est incogita. Ita Reginaldus ex Sylvestro, & Soto ubi supra per eum allegatis; quorum tamen auctoritas tanta non est, ut in primo, ac secundo casu possit Parochus tuta conscientia, omisissis Denunciationibus, Matrimonio assistere; cum in eis, ac in tribus sequentibus, nil urgentissima ex causa, debeat recurrere ad Ordinarium, ac ab eo licentiam, prævia Denunciationum dispensatione, obtinere. Barbosa de Offic. & pot. Episc. alleg. 32. num. 53. Squillantes de Obl. Cleric. part. 2. n. 124. Aversa d. qu. 7. sect. 2.

Verf. Si tamen. & ipse Vinc. de Justis d. libr. 2. cap. 19. num. 144. & 145.

Quo ad secundum, in quo quaeritur. Quo loco, & tempore sint faciendae ipsae Denunciationes? Respondetur, circa locum, quod si Sponsus, & Sponsa sint unius, & ejusdem Parochiae, in ipsa Parochia tantum sunt faciendae: at si Sponsus sit de una Parochia, Sponsa vero de altera, in ambabus Parochiis eadem Denunciationes sunt publicandae. Sanchez d. libr. 3. disp. 6. num. 4. Aversa d. quæst. 7. sect. 1. *Verf. Debentque Denunciationes.* Riccius in *Praxi Fori Eccl. resol.* 437. num. 1. Emin. Card. de Lauræa d. disp. 22. num. 344. atque Basilius Pontius d. libr. 5. cap. 30. num. 4. ubi ponit hanc declarationem Sacrae Congregationis: Quando Matrimonium contrahitur inter duos de diversis Parochiis, debent in ambabus fieri Denunciationes; & talis est praxis omnium Ecclesiarum, ac tenor Synodaliū Constitutionum uniuscujusque Diocesis; præcipue hujus Patavinæ, in quibus part. 2. cap. 18. sic statuitur: Si Sponsus, & Sponsa in diversis sint Parochiis, ut in ambabus integræ promulgationes observentur, Parochus mulieris Sponsi Parochum admoncat, ut & ipse Denunciationes edicat. Quod si ipsi contrahentes de recenti caperint habitare in una Parochia, aliis derelictis, in quibus diutius habitaverunt? etsi in utriusque esse Denunciationes faciendas asserant DD. quos allegat Sanchez d. libr. 7. disp. 6. num. 6. & 7. contrarium tamen est verius; quia sufficit, eas fieri in sola Parochia, in qua de præfenti degunt, ut probat Basilius Pontius d. libr. 5. cap. 30. num. 5. e ratione, quia Concilium Tridentinum ait, eas esse faciendas à proprio contrahentium Parocho; sed talis non est ille, à cujus Parochia jam recesserunt; & hanc opinionem approbat etiam Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disp. 22. num. 248. ita dicens: *Esso contrahentes mutaverint Parochiam, non est necessarium, ut Denunciationes fiant alibi, quam in Parochia, in qua sunt de tempore contractus.* Inficiandum tamen non est, quod si quis ex Sponsis esset vagabundus, vel non bene cognitus in Parochia, in quam venit de recenti, essent Denunciationes faciendae in derelictis ab eo Parochiis, imò cogendus ad exhibendam ejus libertatis attestationem, à suo Ordinario confectam, prævio testium examine; ut servatur in praxi.

sed est etiam locus loci servandus in iisdem Denunciationibus proclamandis, qui quidem est Ecclesia ipsa Parochialis, vel alia intra confines Parochialis ejusdem, ut expressè præceptum est tum in Concilio Lateranensi sub Innoc III. de quo in cap. Cum inhibito. De clandestinis. Desponsat. ubi sic: Cum Matrimonia fuerint proponenda, in Ecclesiis per Presbyteros publice proponantur: tum etiam in Concilio Tridentino d. sess. 24. cap. 1. ibi: In Ecclesia inter Missarum solemnias publice denunciatur. Et hoc notant communiter omnes DD. Basilius Pontius d. libr. 5. cap. 30. num. 6. & Emin. Card. de Lauræa d. disp. 22. num. 351. & seqq. ubi num. 353. subjungit: Nota tamen, quod si in alio loco, ubi fideles in festo essent congrega-

ti, fierent Denunciationes, licite fierent, non enim ex alio motivo Concilium determinat Ecclesiam, nisi quia in ea adunantur fideles, quibus notificatio est faciendae, ut derogant impedimentum, si sciant. Sed hoc intentum habetur, si alibi adunentur. Ergo. Concordant in hoc etiam Bonacina de Matrim. q. 4. p. 6. num. 17. Squillant. de Obl. Cleric. part. 2. num. 116. & Vinc. de Justis alios cumulans d. libr. 2. cap. 19. n. 196.

Circa tempus earundem Denunciationum faciendarum debet esse festum, & inter Missarum solemnias, ut ex illis verbis ejusdem Concilii Tridentini constat, Tribus continuis diebus festis, in Ecclesia inter Missarum solemnias, dum scilicet adest populi multitudo; propterea eas fieri non posse in diebus ferialibus, neque ex concessione Episcopii, firmant omnes scribentes; de quibus Vinc. de Justis d. libr. 2. cap. 19. num. 195. eam reddens rationem, quia Episcopus est inferior Concilio; non est autem licitum inferiori in lege Superioris se ingerere. Et confirmatur ex declaratione Sacrae Congregationis ex Farinacio allata per Basilium Pontium d. libr. 5. cap. 30. num. 7. & repetita per Emin. Card. de Lauræa d. disp. 22. num. 363. ita dicente: Episcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibita sunt Nuptia, omittere potest aliquas Denunciationes secundum prudentiam suam, & judicium: non tamen ut in diebus ferialibus fiant. Duo autem concedunt DD. quæ videntur esse aliena à verbis Concilii, Unum est, quod ipsae Denunciationes possunt fieri etiam in aliquo die Profesto, id est in Profesto die, qui non sit de Præcepto, si in eo ingens populi multitudo ad Ecclesiam accedat. Alterum est, quod etiam extra Missarum solemnias legitime fierent, eadem populi multitudine adstante, puta ante, vel post Prædicationem vespertinam; ea ratione, quia in utroque casu adimpletur mens Concilii, quæ intendit, notificare futurum illud Matrimonium, ad hoc, ut qui noverint aliquod impedimentum illud denuncient. Ita Sanchez d. libr. 3. disp. 6. num. 10. Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disp. 22. num. 358. & Vinc. de Justis alios allegans d. libr. 2. libr. 19. num. 197. ubi addit, tres illos dies festivos, in quibus proclamandæ sunt Denunciationes, debere esse interpolatos, ad hoc ut commodius possit populus reflectere ad illas, investigare, an subsit aliquod impedimentum, & illud referre; quod enim demonstrat etiam Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disp. 22. num. 364. Hoc tamen parum servatur in praxi, quia non raro prædictæ Denunciationes ter fiunt in tribus diebus festis Paschæ, & Pentecostes; ac etiam festis Natalitiis Domini nostri Jesu Christi, nihil Episcopis reclamantibus; quamvis à pluribus in eorum Diocesis prædicta dierum festivorum interpolatio per Synodales Constitutiones sit ordinata, ad tradita per eundem Basilium Pontium d. libr. 5. cap. 30. num. 8. Ego autem super hac dierum festivorum intercalatione nescio habere.

habere scrupulum, tum quia Concilium Tridentinum de ea non meminit, imò in *d. sess. 24. cap. 1.* dixit: Denunciationes esse à proprio Parocho faciendas, *tribus continuis diebus festivis*, & si interpolatos voluisset eos esse, id expressisset; tum etiam quia quod à Parochianis nescitur in tribus diebus, neque in alia temporis majori dilatione præsumendum est, eos non posse scire.

Illud tamen observant omnes DD. quòd si infra quatuor menses ad summum, post factas Denunciationes, Matrimonium non contrahatur, opus est illas, vel unam, aut duas arbitrio Ordinarii repetere, sicque fuisse à S. Congregatione decisum refert Barbosa *de Offic. & pot. Episc. allegat. num. 32. num. 55.* In Rituali Romano præscribitur spatium duorum Mensium; & idem præcipitur in Constitutionibus Synodalibus Patavinis *d. part. 2. cap. 18.* his verbis: *Si quis verò factis Denunciationibus intra duos menses conjugium non contraxerit, iis prætergressis, iterum de more futurum inter ipsos Matrimonium proferatur.* Tandem ab omnibus DD. traditur, posse Parochum vel per seipsum, vel per Capellanos, aut Clericos, à se substitutos, Denunciationes prædictas facere; quod admittit etiam Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 22. num. 361.* Regularibus autem nullum Jus competere faciendi easdem Denunciationes in eorum Ecclesiis, quæ Parochiales non sint, declarasse Sac. Congregationem Concilii, testatur Lezana in *Sum. tom. 1. cap. 12. num. 41.* & Barbosa *de Parocho cap. 21. num. 16.* Et in Summa Apostolicarum Decisionum *Verb. Denunciationes Matrimon. Collect. 247. num. 2. & 5.* ubi, quod nil prohibet, quin Denunciationes ipsæ proclamentur etiam tempore Quadragesimæ, & Adventus.

Quo ad Tertium. Si querimus, Quisnam sit harum Denunciationum Matrimonialium effectus? Respondetur, eas obligare quamcunque personam, quæ sciat, aliquod impedimentum tam impediens tantum, quam impediens, ac dirimens reperiri ex quacunque causa inter ipsos contrahentes, ad illud manifestandum, vel Ordinario, vel Parocho, sub poena peccati mortalis; eò quia agitur de animarum salute, de impedienda irreverentia, quæ aliàs irrogaretur Sacramento; & de obviandis scandalis, quæ oriri solent ex Matrimoniis ob aliquod publicum, vel occultum impedimentum invalidè contractis, ut latè de hac obligatione differunt Sanchez *d. libr. 3. disp. 13.* Averfa *quest. 7. sect. 4. Vers. Tenetur.* Bonacina *de Matrim. quest. 2. punct. 6. num. 20.* Barbosa *de Episcopo alleg. 32. num. 25.* & aliis citatis Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. à num. 210. & seqq.* quibus adhæret Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 22. art. 21.* ex quorum omnium DD. dictis, sequentes conclusiones, circa personas manifestare impedimentum obligatas, deducuntur. 1. Obligati sunt ipsi contrahentes, si inter se aliquod impedimentum habeant, si illud manifestare, etsi occultum, ac secretissimum, nisi dispensationem Apostolicam super eo obtinuissent. 2. Tenentur omnes alii, de

aliquo impedimento scientiam habentes, illud revelare, quamvis sub secreto naturali scirent (excepto si sub Sigillo Confessionis Sacramentalis, ut infra dicemus.) 3. Etiam si, quando aliquis notificando impedimentum alteri, genuflexus dixisset, hoc tibi manifestum facio sub Sigillo Confessionis; quia cum verè tunc non confiteatur peccata sua Sacerdoti, non oritur in audiente nisi obligatio ad Sigillum naturale; quod non impedit, ne saltem secreto ipsum impedimentum manifestetur Parocho, vel Episcopo. 4. Qui scit impedimentum publicum, & intellexit super eo obtentam fuisse dispensationem secretam pro solo foro conscientie, adhuc tenetur impedimentum revelare, quia dispensatio pro foro poli nihil valet, quando impedimentum factum est publicum. 5. Obligatus pariter revelare censetur ille, qui audivit impedimentum etiam ab una sola persona, quando hæc sit gravis, boni nominis, ac bonæ famæ. 6. Eandem obligationem revelandi tenet, qui notitiam habet ejusdem Impedimenti ex fama orta à personis gravibus, & dignis. 7. Multò magis, si ipse habeat certam scientiam parentelæ, ex qua insurgit impedimentum, etsi sit solus, qui possit de eo testificari, ac alii omnes illud scientes sint mortui. 8. Pariter impedimentum est à sciente revelandum ex quocunque capite procedat, & causa quantumvis peccaminosa; ac etiam si ipse fuisset particeps illius peccati. Nam licet nemo teneatur manifestare turpitudinem suam, *cap. Quis aliquando. De Penit. dist. 1.* hæc ratio cessat, quando urget motivum majoris boni, salus animæ propriæ, ac proximorum, religio circa Sacramentum, unius, vel alterius conjugis, ac prolis suscipiendæ damnus. 9. Similiter qui scit impedimentum, tenetur illud revelare etiam si sit criminofus, vel sanguinis conjunctus, aut testis non omni exceptione major; in hac enim materia, cujuscunque sit qualitatatis, recipitur manifestatio, dummodò eam cum Juramento, & debitis circumstantiis pro veritate deponat. 10. Ille etiam tenetur revelare, qui sciens impedimentum notum esse diversis, putat ad aliis posse manifestari: nam si hæc excusatio ponderaret, de facili nullus satisfaceret huic obligationi credens ab alio adimpleri. Harum omnium conclusionum fundamenta, rationes, ac vim demonstrant Sanchez *d. libr. 3. disp. 13.* Basilius Pontius *d. libr. 5. cap. 34.* Averfa *d. q. 7. sect. 4.* Bossius *de Matrim. contractu cap. 7. à num. 164.* & alii plurimi, quos citat, & sequitur Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. à n. 210. & seqq.* ac novissimè optimis, fortissimisque argumentis Eminent. Card. de Lauræa *d. disp. 22. art. 21.* per totum à *num. 468.* usque ad *num. 511.*

Nihilominus nonnulli sunt casus, in quibus cessat obligatio revelandi Impedimentum in habente notitiam illius, & hi sunt sequentes: 1. Si confessorius illud intellexit in Sacramentali Confessione, nec potest illud manifesta-
re, nisi cum fractura Sigilli, & injuria poenitentis. Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. num. 227.* ipsum enim Sigillum Sacramentale

mentale, quavis de causa, publica, aut privata, violari non potest. *cap. Sacerdos, de Pœnit. disp. 6. cap. Omnis. De Pœnit. & Remiss.* Est enim de Jure naturali, ac Divino, ut probavimus in nostris Decisionibus *De Sacram. Pœnit. Decis. 49. per totam. 2.* Non tenetur quis revelare, si ex revelatione insurgat infamia contrahentium, quando sperat fraterna monitione, eos suadere, ut à contrahendo illo Matrimonio desistant. At si monitio fraterna nihil operetur, tenetur revelare. Eminent. Card. de Lauræa *d. disp. 22. num. 496. & seqq.* ubi excipit ab hac regula præmittendi monitionem fraternam quando agitur de materiis Fidei, seu de delictis denunciandis ad Sanctum Inquisitionis Officium, juxta Decretum Alexandri Papæ VII. *diei 24. Augusti. 1660. 3.* Non est quis obligatus impedimentum revelare, quando sequitur sit magnum scandalum, aut timetur grave periculum, vel in se, vel in aliis, Sanchez *d. libr. 3. disp. 13. num. 3.* Basilius Pontius *d. libr. 5. cap. 34. num. 2.* & Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 22. num. 505. & 506.* 4. Neque quando revelans infamaret seipsum; & ipsi contrahentes essent in bona fide, ac impedimentum esset omnino occultum; satis enim foret in hoc casu procurare sub honestis prætextibus, ne Matrimonium contrahatur juxta Basilius Pontium *d. libr. 6. cap. 34. num. 5. & 6.* & Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. num. 223. & 224. 5.* Neque in impedimento occulto, si possit obtineri dispensatio Apostolica à Summo Pœnitentiaro pro foro poli. Idem Vinc. de Justis *ibid. num. 234.* qui diversa adducit exempla, per eum collecta ex DD. quos copiosè allegat, in casu contingentie ibi videndos.

Quo ad Quartum, in quo inquiritur: Quis possit dispensare, ne prædictæ Denunciationes fiant? & concedere, ut absque illis Matrimonium licitè contrahatur? Respondetur, quod, juxta causam intervenientem, super iisdem Denunciationibus, ne fiant, dispensare possunt sequentes Parochorum, ac contrahentium Superiores, videlicet: 1. Episcopus, juxta permissionem ei factam à

17 Tridentino Concilio in *d. sess. 24. de Matrim. cap. 1. ibi: Nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ Denunciationes remittantur; quod illius prudentia: & judicio Sancta Synodus reliquit:* etenim appellatione Ordinarii in primis, & ante omnia intelligitur Episcopus Diocesanus. Glossa in *cap. Ut animarum Verb. Ordinariorum. De Constit. in 6. Rota part. 4. divers. Decis. 798. num. 3.* Barbosa *de Appellat. Verbis appell. 177. num. 1.* ubi DD. 2. Eisdem Denunciationes dispensare, ac remittere potest ejusdem Episcopi Vicarius Generalis. Sanchez *d. lib. 3. disp. 7. n. 6.* Riccius *part. 3. collect. 702.* Siquidem appellatione Ordinarii venit etiam Vicarius Generalis ut latè probat Sbrozcius *de Offic. Vic. libr. 2. quest. 55* & Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. à num. 202. & seqq.* 3. Abbates populum cum Territorio separato subjectum habentes, & in eum Jurisdictionem quasi Episcopalem exercentes, quales sunt Abbates Nonantulæ,

ac Vangadiciæ. Sanchez *d. libr. 3. disp. 3. num. 4.* Zerola *part. 1. Verb. Denunciationes.* Barbosa *de Jure Eccles. Univ. libr. 1. cap. 17. num. 97.* & Vinc. de Justis *d. cap. 19. num. 208. & 209.* ubi alios allegat 4. Eisdem facultatem dispensandi super iisdem Denunciationibus habent Legati, seu Nuncii Apostolici in Provincia sibi assignata. Idem Vinc. de Justis *d. libr. 2. cap. 19. num. 75. 5.* Cardinales in Ecclesiis eorum Titulorum, & ibidem eorum Vicarii, 6. Capitulum Sede Vacante; sic testante ipso Vinc. de Justis *d. num. 75. 7.* Patriarcha, Archiepiscopus, seu Metropolitanus inter personas suis suffraganeis subditas, si in earum Visitatione reperiatur. Barbosa *de Episc. alleg. 32. num. 152.* Pellicionus *Illustr. J. U. q. 6. cap. 1. pag. 35.* & Bossius *de Matrim. cap. 4. num. 54.* At extra Visitationem non dispensat, nisi in casu appellationis ad ejus Tribunal deductæ. *cap. Pastoralis. De Offic. Ord. Sanchez d. libr. 3. disp. 28. num. 3.* & Batilius Pontius *d. libr. 5. cap. 10. num. 9.* Quandoquidem Episcopus, ac ejus Vicarius non solum possunt dispensare, ne Denunciationes fiant, sed etiam tenentur dictam dispensationem concedere, quando juxta causam urget, ut remittantur; ac si denegent eas dispensare, vel remittere, datur appellatio ad Metropolitanum. Sanchez *d. libr. 3. disp. 10. à num. 12. & seqq.* Aversa *q. 7. sect. 2.* Sperellus *decis. 111. num. 11.* & Vinc. de Justis *d. libr. 2. c. 19. à num. 146. & seqq.* qui num. 150. advertit, quod si Sponsi sint diversarum Diocesium, poterit utriusque Sponsi Episcopus cum ambobus dispensare, ut omittis Denunciationibus conjugium ineant, quia in hac re contrahentes censentur unica persona, & ratione connexionis causæ uterque censetur alterius Prælato subjectus; & sicut potest alteruter Episcopus utrumque Sponsum Matrimonialiter conjungere; ita poterit cum utroque in Denunciationibus dispensare, ut docent etiam Sanchez *d. libr. 3. disp. 7. num. 5.* Bonacina *de Matrim. q. 2. punct. 6. num. 7.* Aversa *d. quest. 7. sect. 2.* Vers. Superior *verò.* Barbosa *allegat. 32. num. 35.* & Bossius *d. cap. 7. n. 39.* Contrarium tamen tenet Basilius Pontius *d. libr. 5. cap. 31. num. 9.* & Diana *Coordinatus tom. 2. tract. 6. resol. 66.* desumpta ex veteri *part. 3. tract. 4. resol. 238.* quibus faveat Praxis quotidiana, juxta quam spectat ad Prælatum loci, in quo celebratur conjugium, remittere Dispensationes prædictas quando subest juxta causam.

Quo ad Quintum. Juxta causam, ob quas Episcopus, vel ejus Vicarius Generalis dispensare potest, ut omittis Denunciationibus Matrimonium celebretur, sunt sequentes, 19 quas innunt DD. inferius citandi; videlicet, 1. Notabilis disparitas inter contrahentes, ut si vir sit nobilis, mulier ignobilis; hæc egena, ille dives; iste senex, illa juvenis; sive Sponsus bonæ famæ, Sponsa autem Meretrix. 2. Si Sponsa sit in manibus Tutorum, qui ejus bonis in hiantes parum curent de ea in Matrimonio collocanda; & timor sit, ut Matrimonium impediatur. 3. Si nullus sit timor Impedimenti, eo quia personæ notæ sint, &

& de earum totali libertate habeatur certa notitia. 4. Si contrahentes Magnates sint, scilicet conspicuae nobilitatis, & excellentiae, quia hi sciunt, an inter se impedimenta versentur, & quatenus aliquod esset, prius Apostolicam Dispensationem impetrant. 5. Si conjugium vellent iniri concubinarum, qui crederentur ab omnibus conjuges, & tunc ad parcendum eorum famae. 6. Si sit imminens tempus, quo prohibentur Nuptiae, & urget honestum motivum eas statim celebrandi, vel ob periculum fornicationis, vel ob gubernium rerum domesticarum. 7. Si post contractum bona fide Matrimonium, reperitur aliquod occultum impedimentum, cujus Dispensatione obtenta, necesse sit de novo Matrimonium contrahere. 8. Si de repente aliqua necessitas insurgat statim celebrandi conjugium, velut ad legitimandam prolem in concubinario longum iter facturo, vel si a Iudice concubini processeretur. 9. Quotiescunque agitur de animarum salute, praecipue de reducendis concubinariis ad bonam frugem. 10. Quando ex iisdem Denunciationibus Sponsi rationabiliter timent sibi injustam molestiam, aut aliquod detrimentum inferendum. 11. Si periculum sit ob dilationem temporis, ut Sponsus mutet voluntatem cum praedictio alterius, ut casu quo aliquis promississet ducere Meretricem in Uxorem adeam ex pessimo illo statu liberandam. 12. Si agatur de scandalis evitandis ob aliquam factionem, quae cessaret statim sequuto Matrimonio; ut frequenter in praxi videmus accidere, potissimum ubi agitur de puella nobili, defuncto Patre, in manibus Commissariorum existente, qui suis passionibus magis, quam bono puellae satisfacere student. 13. Si quis esset in mortis articulo constitutus, & vellet desponsare concubinam tum ad salutem animae suae, tum ad legitimandam prolem consulendum. 14. Si Sponsus Sponsam dehorasset, & ex dilatione temporis in faciendis Denunciationibus aliquod grave periculum immineret. 15. Si probabilis suspicio habeatur, ut ab aliquo Matrimonium malitiose, ac injuste impediatur; etiamsi parentes Sponsorum eos sint impedituri, legitima absque causa, ac praecipue si Sponsa annum 25. excedat. Supradictas omnes causas proponunt, & tanquam iustas pro Denunciationibus remittendis considerant Sanchez *d. lib. 3. disp. 8. §. 10.* Genuensis in *Praxi cap. 20.* Sperellus *decis. 109. Aversa quaest. 7. sect. 2.* Bossius de *Matrim. Controv. cap. 7. num. 80.* Bonacina de *Matrim. q. 2. punct. 6.* Basilii Pontius *lib. 5. cap. 32.* Vinc. de Justis, alios innumeros Theologos, ac Canonistas allegans, *d. lib. 2. cap. 19. a num. 158. usque ad num. 190.* atque Emin. Card. de Lauræa *d. disp. 22. art. 18. per totum.*

Ceterum illud est annotandum, quod antequam Ordinarius super huiusmodi Denunciationibus dispenseret, debet se diligenter informare super legitima, ac iusta causa dispensandi; ac super libertate Sponsorum, & quod inter eos nullum extet impedimentum; talisque informatio sumitur per examen saltem

Dott. Clericali, Tom. II, Lib. VI,

duorum testium, ut semper practicasse scribit Sperellus *d. decis. 109. num. 49.* & ego quoque semper observavi, dum Vicarius Generalis essem in hoc amplissimo Episcopatu Patavino, & mos est apud omnes Curias Episcopales, quarum Ministri non mediocriter lucrum consequuntur ex perenni, has ob causas, testium examine; ut notat etiam Vinc. de Justis in *cit. lib. 2. cap. 19. num. 136.* subdens *num. 139.* ex doctrina Sanchezii *lib. 3. disp. 8. num. 6.* quod huiusmodi Denunciationum dispensatio non est actus Jurisdictionis contentiosa, sed voluntaria, & ideo potest fieri ab Ordinario etiam extra suam Diocesis. 21
sim; quam doctrinam ego amplexus, decem jam ab hinc circiter annis, cum essem Venetiis pro litibus Emin. ac Reverendiss. Domini mei Cardinalis Gregorii Barbadi Episcopi Patavini, & ibi apparitorum Dux, vulgo *il Miffier grande*, vellet nuptias inire cum muliere Paduana, & a me tanquam Vicario peteret Denunciationum dispensationem, testes duos super libertate contrahentium, ac iusta causa dictum conjugium non publicandi, examinavi, & gratiose Denunciationes remisi; ex quo factum est, ut quandoque Palatium Ducale ascenderem, & praedictum Ducem obvium haberem, sic coram me profunde se inclinaret, ut adstantibus admirationem, ac mihi ruborem in faciem impingeret.

Quo ad Ultimum, in quo requiruntur conditiones, sub quibus Papa dispensat super Impedimento Matrimonii ignorato ob non factas Denunciationes? Sciendum est, quod licet validum sit Matrimonium contractum spretis Denunciationibus, nihilominus sic contrahentes, quamvis cum bona fide, subiecti remanent poenis, ac censuris à Tridentino Concilio contra clandestine conjugia ineuntes inflictis, ut notat Vinc. de Justis *d. lib. 2. cap. 19. n. 125.* & casu quo praedictum Matrimonium invalidum reperiretur ob aliquod occultum impedimentum, tempore contractus ejus ignoratum, & deinde manifestatum; adeo ut necesse sit recurrere ad Apostolicam Sedem pro dispensatione super ipso Impedimento; in primis, & ante omnia oportet exprimere Pontifici, an Denunciationes fuerint omissae, seu de licentia Ordinarii remissae; alioquin si haec circumstantia taceatur, dispensatio inde concessa sit prorsus nulla, ac nullius valoris. Vinc. de Justis *d. lib. 2. cap. 19. num. 126. & 239.* ubi subdit, quod Pontifex solet se difficilem reddere ad dispensandum super clandestino Matrimonio, & si forte dispensat, adjicit sequentes conditiones à Delegato servandas; videlicet: 1. Quod Oratores absolvat à censuris ad effectum gratiam consequendi. 2. Quod gratiam 22
veam utrique Oratori imponat Poenitentiam salutarem. 3. Quod Oratores jurent, incestum non commisisse sub spe facilius obtinendi dispensationem. 4. Quod quatenus causa contra ipsos, quoquo modo, in iudicium ducta fuerit, pareant iudicato. 5. Quod Oratorum alter alteri supervivens perpetuo, absque spe conjugii remaneat. 6. Et si Paro-

F f

chus

chus fuisset in culpa circa omillas Denunciations, addit Papa, *Et punito Parocho ad arbitrium Ordinarii*; præcipue poena triennalis suspensionis à Divinis juxta *cap. fin. De Clandestinis despon.* cui per Trident. Concil. d. cap. 1. sess. 24. de *Matrim.* non est derogatum, ut notat idem Vinc. de Justis d. lib. 2. cap. 19. num. 241.

DECISIO XXXV.

ARGUMENTUM.

De necessaria præsentia proprii Parochi, ac duorum saltem Testium agitur in hac Decisione pro Matrimonii validitate. Explicatur Quis sit proprius Parochus? Et qui alii veniant ejus appellatione? Utrum Abbates, & Archipresbyteri habentes Parochiales unitas, ac de Mensa, possint in eis tanquam Parochi assistere Matrimoniis? Delegatio alterius Sacerdotis, Cui, à Quo, & Quomodo sit facienda? Requisita tria, ut contrahentes Matrimonium dicantur esse de illa Parochia? Quibus in locis, & à quibus Personis servandum sit Decretum Tridentini Concilii de præsentia Parochi, & testium. Circa omnia prædicta referuntur Casus recentes, ac curiosi resoluti tum S. Congregationis Concilii Declarationibus, tum Decisionibus S. Rotæ Romanæ.

SUMMARIUM.

- 1 Conc. Trid. Decretum de præsentia Parochi, & testium.
- 2 Parochi præsentia, ac testium in Matrimoniis est de forma.
- 3 Parochus quis dicatur? & An censuris irretitus?
- 4 Parochus non Sacerdos, aut invitus an validè assistat Matrimonio?
- 5 Prioris S. Leonardi de Padua insultus Matrimonialis.
- 6 Parochus an validè assistat Matrimonio per Interpretem?
- 7 Episcopi, Vicarius Generalis, ac alii, qui veniunt nomine Parochi?
- 8 Vicarius Foraneus an validè assistat Matrimoniis; & an Metropolitana?
- 9 Abbas S. Justine de Padua an possit assistere Matrimoniis in Ecclesiis unitis suo Monasterio?
- 10 Unionis beneficiorum genera duo.
- 11 Archipresbyter Patavinus an possit authorizare Matrimonia in Ecclesia S. Bartholomæi de Farra? & in Ecclesia Cathedrali?

- 12 Sacerdos quilibet deputatus à Parocho, vel ab Episcopo validè assistit Matrimonio.
- 13 Requisita tria, ut quis dicatur esse de Parochia.
- 14 Habitatio in Parochia debet esse vera, & cum animo in ea habitandi.
- 15 Puella educata in Monasterio debet nubere coram Parocho domicilii paterni.
- 16 Lis inter Parochos S. Laurentii, & S. Jacobi pro Matrimonio Meliorina Zanone.
- 17 Prætores, Judices, Medici, & alii, validè nubunt coram Parocho loci, in quo tanquam tales habitant.
- 18 Fraudolenta habitatio ad contrahendum Matrimonium facit ipsum nullum.
- 19 Domicilia duo aequalia habens potest contrahere Matrimonium coram utroque Parocho.
- 20 Testes qui possint esse in contractu Matrimonii?
- 21 Qui esse non valeant?
- 22 Publicatum ubi non est Concil. Trid. præsentia Parochi non est de essentia.
- 23 Hæreticorum in Urbibus Matrimonia sine Parocho valida sunt.
- 24 Transcentes de loco ubi publicatum est Concilium Trid. ad loca, in quibus non est publicatum, an ibi validè nubant sine Parocho?
- 25 Latinorum Matrimonia facta coram Sacerdote Græco an valida?
- 26 Mulier Græca an validè nubat Viro Latino, more Græco?
- 27 Matrimonium initum coram Parocho Græco Schismatico an sit validum?

Alterum remedium, à Tridentino Concilio inductum pro tollendis Matrimoniis clandestinis, fuit, ut ea validè celebrari non possent, nisi coram proprio Parocho, & duobus, vel tribus testibus; idcirco in sess. 24. de *Matrim.* cap. 1. ita sancivit: *Qui aliter, quam præsentè Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus testibus Matrimonium contrahere attemptabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsentè Decreto irritos facit, & annullat.* Igitur ex hac Conciliari sanctione Tridentina provenit decimum quartum Impedimentum dirimens Matrimonia, quod denotatur per illa Verba in carminibus de Impedimentis dirimentibus posita: *Si Parochi desit, aut bini præsentia testis.* Pro intelligentia hujus Impedimenti, quod famosum est, & ob malitiam hominum in praxi frequentissimum, quatuor veniunt examinanda.

1. Qui veniant, appellatione Parochi?
2. Quæ requirantur, ut quis dicatur contrahere Matrimonium coram suo Parocho?

3. Qui